

JUNI 2015

## NORGESHISTORIENS STØRSTE TILBAKEFØRINGSPROSJEKT FORTSETTER



*Bildene viser Svånålegeret og Skredahøin.*

## RYDDINGEN SPISES

**Anleggsaktiviteten er svært begrenset i den perioden prosjektet er inne i, og eksplosivrydding med manngard vil være en hovedoppgave i år. Forsvarsbygg Skifte eiendom jobber nå aktivt med å fristille delområder i det tidligere skytefeltet, og disse vil naturligvis ha et spesielt fokus under ryddingen.**

Eksplosivryddingen vil i 2015 foregå i seks uker, der opptil 170 mannskaper vil være involvert hver uke. Før årets sesongstart er hele 443,5 tonn ammunisjonsrester og metallskrap samlet inn fra Hjerkinns skytefelt. I tillegg er 3584 større blindgjengere (større enn 20 mm) destruert.

Selve ryddeprosessen har vært møysommelig gjennomført hvert år siden 2006, men fra og med 2015 øker vi bevisstheten på hvilke teiger i feltet som ryddes. Dette som et ledd i en plan der prosjektet har som mål å begynne og fristille delområder. Samtidig arbeides det med å definere hva som skal være endelig ryddenivå og akseptert restrisiko, slik at eksplosivryddingen kan gjennomføres i forhold til dette.

### SLETTA SKAL BLI GRØNN

Arbeidene ved HFK-sletta ble helt ferdigstilt i 2014, etter at sletta er omkonstruert til å passe inn i terrenget. Ca 60 mål av den totalt 240 mål store sletta er tilsådd med sauesvingel og ca 10 mål er beplantet med vierplanter. Dette er gjennomført for å hjelpe naturen på veg, slik at det store arealet på sikt kan revegetere seg selv. Gjerdet rundt sletta blir stående til 2016, da moskusen er i overkant nysgjerrig på de nye vierplantene.

Massedeponiene på Storranden ble høsten 2014 brutt opp av stedlige masser, slik at den skal gli mest mulig naturlig inn i landskapet rundt. Som et ledd i dette arbeidet, vil det i år bli plantet cirka 2000 vierplanter på Storranden. Dessuten vil det bli gjennomført nødvendig vedlikehold langs veinettet og opprydding av stein langs veien mot Einøvlingen.

### VEGER

Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2020, og etter prosjektplanen skal alle veier fjernes i 2019-2020. Avklaring om Snøheimvegens fremtidige skjebne fattes av Stortinget i 2017, og Forsvarsbygg Skifte eiendom forholder seg til det oppdraget vi har fått av offentlige myndigheter. For å være sikre på å kunne gjennomføre dette i henhold til fremdriftsplanen, kan det bli aktuelt å starte med og fjerne visse vegstrekninger fra og med 2017. Sammen med noen mindre veistubber er det særlig strekningen i Grøndalen mellom Maribu og Grisingvatna og Lille Ringveg som er mest aktuelle å starte med. Flere bygg og mindre anlegg planlegges da også fjernet ila 2017-2018, slik at etter dette er det kun bygg og anlegg igjen i skytefeltet som er helt kritisk for den siste delen av eksplosivryddingen frem til 2020.



*Eksplosivrydding i steinete terreng på Flatthøi.*

## -DOVREFJELL OG HJERKINN ER EN NATURSKATT

**-Forsvarsbygg Skifte eiendom bidrar til å bevare et av Nord- Europas største sammenhengende økosystemer i et område med helt unike naturverdier.**

Ordene tilhører seniorforskerne Dagmar Hagen og Per Arild Aarrestad i Norsk institutt for naturforskning (NINA). Sammen er miljøekspertene to av fem bidragsyttere til en omfattende rapport som tar for seg naturtyper, flora og fugleliv på Dovrefjell og tidligere Hjerkinnskytefelt. Dette som en del av verneplanarbeidet for Fylkesmannen i Oppland.

### LAR SEG IMPONERE

-Dovrefjell og Hjerkinnskytefelt er helt unikt i norsk og europeisk sammenheng, et plantefjell med stor artsriksdom og mange sjeldne planter og vegetasjon. Aarrestad forteller videre at det er registrert 358 karplantearter innen Hjerkinnskytefelt, der flere er sjeldne, og noen har en helt spesiell geografisk utbredelse. Det er funnet 33 lokaliteter i området som er særlig viktige for naturmangfold. I tillegg har området en rik fuglefauna til å være et fjellområde. Blant annet er det hjem til sjeldne og verdifulle arter som myrhauk, fjellvåk og jaktfalk. Og vi kjenner alle til moskusen, villreinen og fjellreven som også forbindes med området.

-Nedover i Europa kan de bare drømme om å ha tilgang til slike områder, og besøkende derfra blir nærmest overveldet over de naturverdiene vi har på Dovrefjell, utdypet Hagen.

-Dette er så mye mer enn de enkelte naturverdiene, dette handler om det majestetiske landskapet; fjellene, terrenget, myrene



Foto: Kari Sivertsen/NINA

*Miljøekspertene bak rapporten, fra venstre: Jan Ove Gjershaug, Dagmar Hagen, Per Arild Aarrestad og Ole Reitan i Norsk institutt for naturforskning.*

og variasjonen i all sin langstrakthet er krydret med stor artsriksdom. Nå kan området etter hvert vises frem slik det fortjener, forteller Aarrestad engasjert.

### VALUTA FOR PENGENE

–Gjennom Hjerkinnskytefelt fjerner man den store hvite flekken, «tetter hullet» som før lå midt inne mellom nasjonalparker og landskapsvernområder på Dovrefjell. 165 km<sup>2</sup> mer eller mindre urørt natur blir resultatet. Effekten av dette arbeidet er dermed stor i en miljøsammenheng, man får enormt mye igjen for de



Foto: Per Arild Aarrestad/NINA

*Vakker kildevegetasjon.*

pengene man nå investerer i prosjektet, forteller Hagen. Hun minner om at hele restaureringsprosjektet faktisk ikke koster mer enn en liten vegtunell.

## GRØNN FORSVARSEVNE

Avslutningsvis minner miljøforskerne oss om at intakte økosystem og store vernede naturområder virker som en buffer mot klimaendringer og gjør oss mindre sårbare for erosjon, flom og annet ekstremvær.

-Hjerkinnsprosjektet og Forsvarsbygg Skifte eiendom bygger dermed «grønn forsvarsevne» i tillegg til å være med på å sikre helt unike naturverdier. Det er et viktig samfunnsansvar, avslutter de.

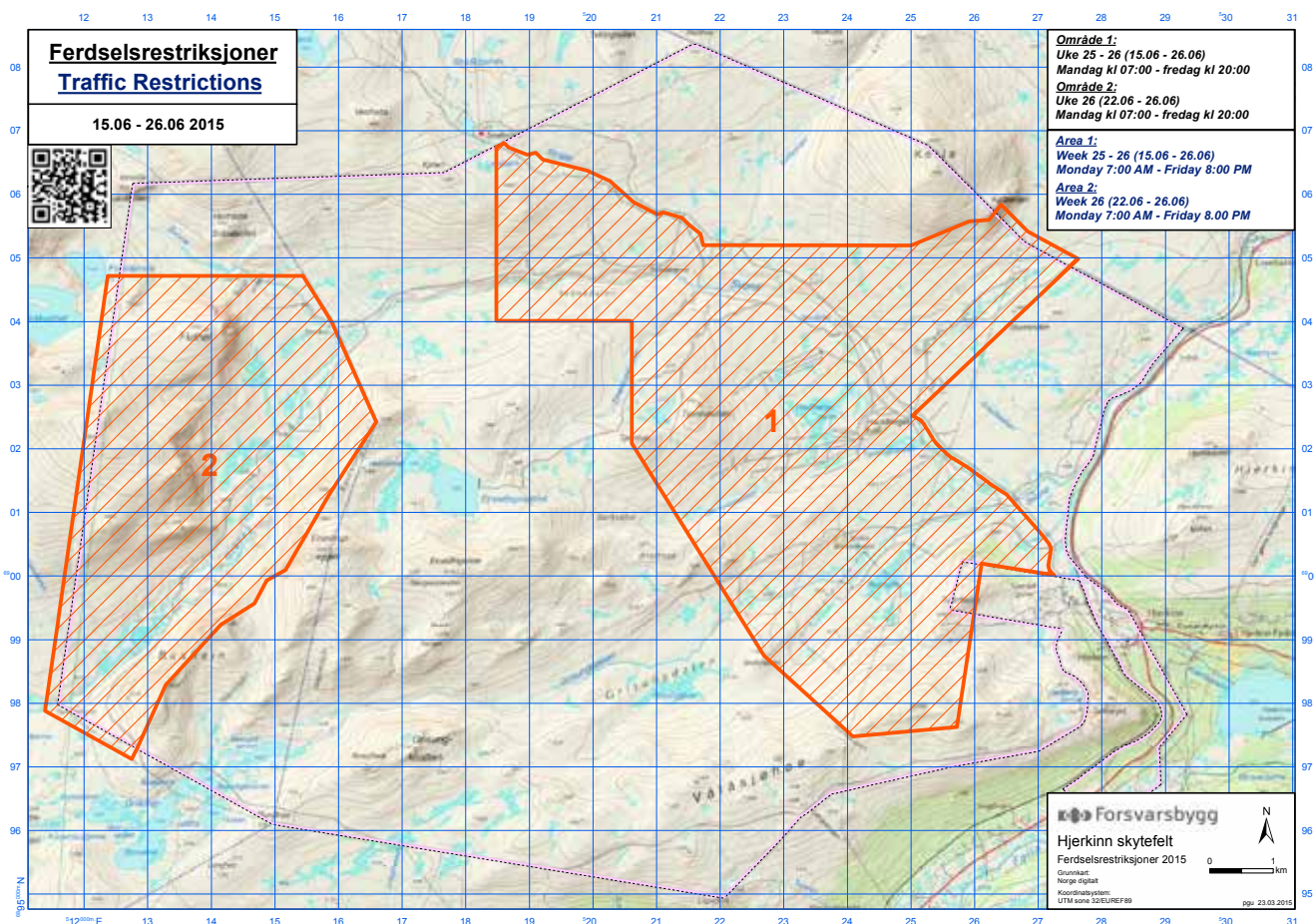
## FERDSELSRESTRIKSJONER

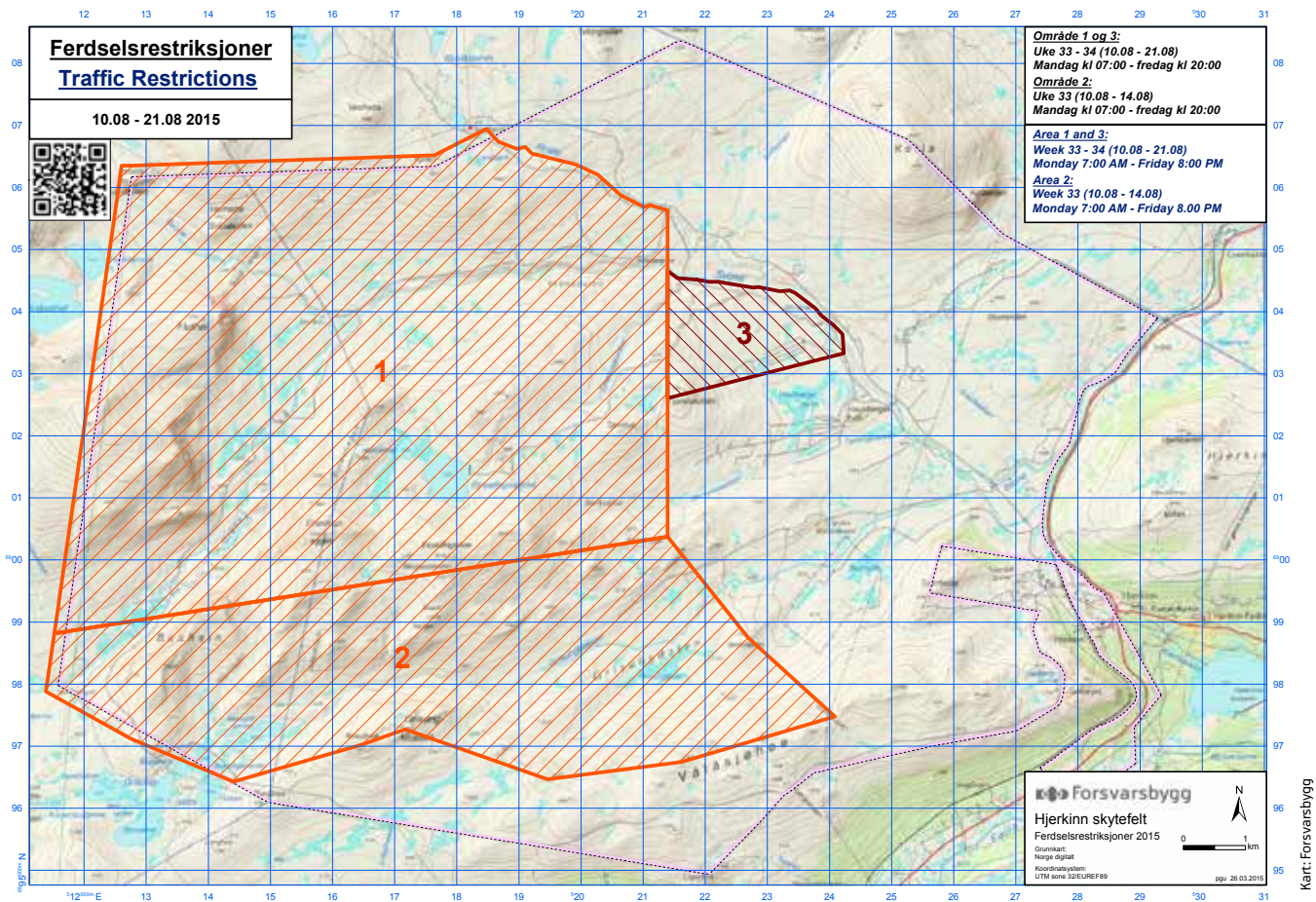
Forsvarsbygg Skifte eiendom arbeider hele tiden for at de pågående arbeidene skal være til minst mulig ulempe for friluftsliv, jakt, fiske og beitebruk. Sikkerhetsrestriksjoner og ferdselsforbud i terrenget tilknyttet eksplosivryddingen er imidlertid helt nødvendig. Kartene i dette nyhetsbrevet angir hvor og når ferdselsrestriksjonene vil være gjeldende i 2015.

Generelt er det ikke ferdselsrestriksjoner i Hjerkinnskytefelt i helgene, fra fredag kl. 20.00 til mandag kl 07.00. Unntaket er skiltet område rundt den tidligere panservernrakettbanen i Svånådalen, der det er et forbud mot å ferdes. Det blir i 2015 ingen ferdselsrestriksjoner i perioden 27. juni til 9. august.

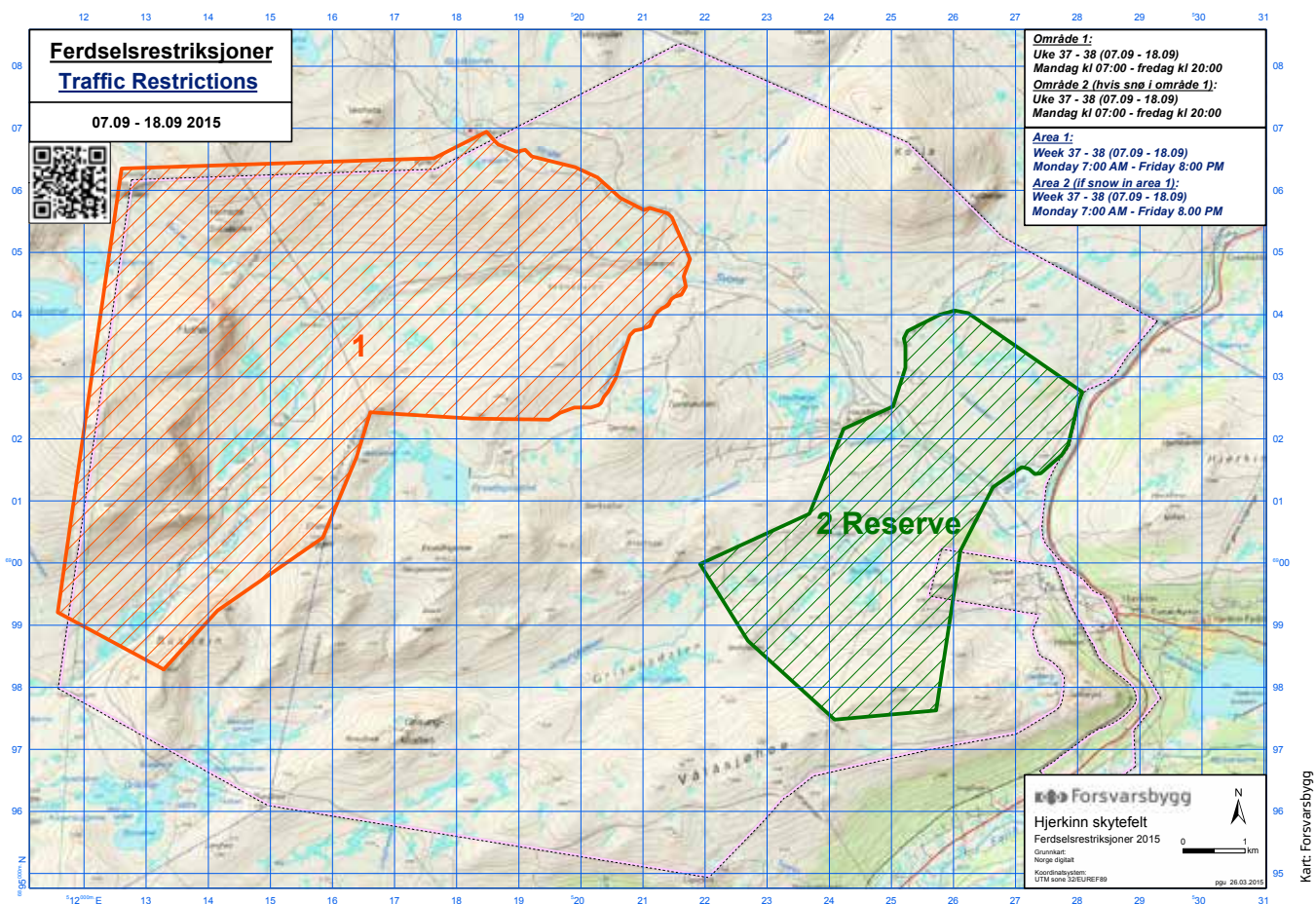
Generelt for ferdsel i Hjerkinnskytefelt gjelder at det i hele feltet fortsatt kan ligge ueksploderte granater / blindgjengere og ammunisjonsrester. Berøring er forbudt og forbundet med livsfare. Av den grunn er det også et generelt forbud mot åpen ild (gjelder også bruk av engangsgrill) i Hjerkinnskytefelt.

Det tas forbehold om at ferdselsrestriksjonene kan bli justert gjennom sesongen i 2015. Oppdatert informasjon om dette vil finnes på Forsvarsbyggs nettsider for prosjektet: [www.forsvarsbygg.no/hjerkinnskytefelt](http://www.forsvarsbygg.no/hjerkinnskytefelt)





Hjerkindalen SØF - ferdselsrestriksjoner 2015 uke 33-34, N50 50 R A3 2015-03-26 (U)



Hjerkindalen SØF - ferdselsrestriksjoner 2015 uke 37-38, N50 50 R A3 2015-03-26 (U)



Foto: Line Andersen, Fylkesmannen i Oppland

Grøndalen.



## PLANARBEID I HJERKINN SKYTEFELT

I fjorårets nyhetsbrev ble det orientert om flere pågående planprosesser som berører Hjerkinnskytefelt. I alle planprosesser er medvirkning fra lokalbefolkningen sterkt ønskelig. Det er alltid offentlige høringer av planforslag, men det er også mulig å komme med innspill underveis. Følg med på nettsidene for de ulike prosessene og ta gjerne direkte kontakt om du har spørsmål eller innspill.

### VERNEPLAN FOR HJERKINN SKYTEFELT

Formålet med naturrestaurering og vern av tidligere Hjerkinnskytefelt er å utfylle de tidligere gjennomførte verneplanene for Dovrefjell- og Rondaneområdet. Dette vedtok Stortinget i 1999, som en kompensasjon for det store tapet av naturverdier ved opprettelsen av Regionfelt Østlandet. Skytefeltet er en viktig del av leveområdet for villreinen i Snøhetta, samt for en rekke andre arter som er sårbare for forstyrrelser, blant annet jaktfalk, myrhaug og trane. Dovrefjell har så langt også vært en suksess for arbeidet med å ta vare på fjellreven.

Fylkesmannen er ansvarlig for å utarbeide en verneplan, som etter planen skal på høring i 2016. En lokalt sammensatt referansegruppe gir råd og innspill. Fylkesmannen arrangerer i tillegg flere andre møter underveis i prosessen, for blant andre beitebrukere og reiselivsnæring. Snøheimvegen, bestemmelser om ferdsel og forholdet til overordna vedtak om øvrige veger er sentrale temaer som drøftes. Fylkesmannen har imøtekommet lokale ønsker om full konsekvensutredning for landbruk og reiseliv, samt at konsekvenser av å fjerne øvrige veger også skal komme fram, selv om dette allerede er bestemt gjennom tidligere planer og vedtak. Målet for prosessen er at overordnede myndigheter skal kunne gjøre vedtak basert på et godt og helhetlig kunnskapsgrunnlag. Spørsmålet om Snøheimvegen skal tilbake til Stortinget i 2017, mens verneplanen skal vedtas av Kongen i statsråd (regjeringen).

Mer info: [www.fylkesmannen.no/hjerkinnskytefelt](http://www.fylkesmannen.no/hjerkinnskytefelt)  
Kontaktperson: Line Andersen, tlf. 61 26 60 71  
[fmoplan@fylkesmannen.no](mailto:fmoplan@fylkesmannen.no)

## REGIONAL PLAN FOR DOVREFJELL

Planen, som har som hovedformål å ivareta villreinens leveområde for framtida, var på høring fram til 31. mars 2015. Styringsgruppa (Dovrefjell nasjonalparkstyre m.fl.) har etter høringen vedtatt så store endringer at ansvarlig planmyndighet (fylkeskommunene i Oppland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Hedmark) vil legge planen ut på ny høring. Skytefelt er vist sammen med eksisterende verneområder som «eksisterende og planlagte verneområder». Dette er ikke endret etter høring.

Mer info:

<http://www.oppland.no/rpvillrein/Dovrefjellområdet/>

Kontaktperson: Jon Halvor Midtmageli, tlf. 958 20 228  
[jon.halvor.midtmageli@oppland.org](mailto:jon.halvor.midtmageli@oppland.org)

## REVISJON AV KOMMUNEDELPLAN FOR HJERKINN

Planprogrammet for kommunedelplanen var på høring høsten 2014. Framdriftsplan for videre arbeid er ikke avklart. Kontaktpersoner: Bernhard Svendsgard, Dovre kommune, tlf. 61 24 21 40 / 900 49 359, [Bernhard.Svendsgard@dovre.kommune.no](mailto:Bernhard.Svendsgard@dovre.kommune.no), og Marit Svanborg, Lesja kommune, tlf. 61 24 41 88  
[marit.svanborg@lesja.kommune.no](mailto:marit.svanborg@lesja.kommune.no)

## FORVALTNINGSPLAN FOR VERNEOMRÅDENE PÅ DOVREFJELL

Dovrefjell nasjonalparkstyre har startet arbeidet med å revidere forvaltningsplanen for de eksisterende verneområdene på Dovrefjell. Styret har revidert framdriftsplanen slik at den nå faller sammen med framdriftsplanen for verneplanprosessen for skytefeltet. Du finner mer informasjon om arbeidet, inkludert oppstartmelding og framdriftsplan på nasjonalparkstyrets hjemmeside [www.nasjonalparkstyre.no/dovrefjell](http://www.nasjonalparkstyre.no/dovrefjell).

Kontaktperson: Carl Bjurstedt, tlf. 61 26 62 07  
[fmopcsb@fylkesmannen.no](mailto:fmopcsb@fylkesmannen.no)



*Moskus på Dovrefjell.*



## SKYTTELBUSS PÅ SNØHEIMVEGEN

**Skal du til Snøheim/Snøhetta i sommer, går skyttelbussen mellom Hjerkin og Snøheim etter samme rute som i fjor.**

Stortinget vedtok i 2013 å videreføre skyttelbussregimet fram til 2017. Samtidig skal det pågå videre overvåking av villrein og innhenting av kunnskap om trafikk og ferdselsutvikling. Endelig avgjørelse om Snøheimvegen planlegges etter dette i 2017.

Snøheimvegen og de øvrige vegene i Hjerkin skytefelt er stengt for motorisert trafikk, med unntak av de som har spesiell tillatelse. Du kan ferdes til fots og med sykkel i skytefeltet i de periodene det ikke pågår ryddearbeid (se egne kart). Av hensyn til villreinen i området oppfordrer vi likevel flest mulig til å ta bussen inn til Snøheim, framfor å gå eller sykle.

Skyttelbussen har fem avganger daglig fra og med 26. juni til og med 4. oktober i 2015. Norsk Villreinsenter Nord på Hjerkin står for driften.



Skyttelbussen på Hjerkin.

### MER INFO?

Informasjon om rutetider for skyttelbuss, pris og andre bestemmelser for sivil ferdsel i Hjerkin skytefelt finner du på nettsidene til Fylkesmannen i Oppland:

[www.fylkesmannen.no/ferdselsregler2015](http://www.fylkesmannen.no/ferdselsregler2015)

## OM FORSVARSBYGG

Forsvarsbygg er en offentlig eiendomsaktør, som bygger, drifter og selger eiendom for Forsvaret. Gjennom vår unike innsikt og kompetanse tilbyr vi sikre og effektive eiendomsløsninger, som gir Forsvaret en betydelig arealreduksjon, mindre husleie, økt levetid og lavere kostnader på Forsvarets materiell.

Forsvarsbygg opererer forretningsmessig til kundenes, eierens og samfunnets beste, og løser offentlige eiendomsoppgaver i balanse mellom forvaltning og forretning.

Forsvarsbygg er et forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet og har Forsvaret som største og viktigste kunde, men har også kunder i andre offentlige markeder.